

INTEGREREN OP DE BASISCHOOL

DE DREMPEL VERLAGEN VOOR ANDERSTALIGE GEZINNEN

De school binnenstappen, even iets vragen aan de juf, jouw kind naar binnen brengen, helpen met schoolfeesten. Dat is toch heel normaal? Leraren willen de drempel van school laag houden en toegankelijk zijn voor iedereen. Maar hoe laag is deze drempel als je de taal niet spreekt? Of de cultuur (nog) niet begrijpt? Reikt deze drempel dan niet tot aan het plafond? Staan wij als leraren wel (genoeg) open voor ouders van kinderen met een migratieachtergrond?

Voor de master Leren en Innoveren zijn wij op innovatiesafari gegaan. In het kader daarvan mag je drie weken in een (voor jou onbekende) school aan de slag met een vraagstuk van die school. Voor het ervaren probleem wordt een oplossing bedacht die ook wordt uitgetest. Wij hebben gedurende drie weken op obs Aremberg te Zwartsluis gewerkt aan het vraagstuk: 'Hoe kunnen wij ouders van nieuwkomers meer betrekken bij de school?'

Zwartsluis telt bijna 5000 inwoners. In het dorp wonen gezinnen van diverse nationaliteiten, bijvoorbeeld uit Syrië, Somalië, Afghanistan, Pakistan, Polen en Roemenië. De kinderen uit deze gezinnen krijgen onderwijs op obs Aremberg. Dat betekent dat elke leraar te maken krijgt met anderstalige nieuwkomers en hun ouders. Mooi, maar ook lastig: want hoe verloopt de communicatie als je niet dezelfde taal spreekt? De leerlingen worden al snel opgenomen in de groep. Kinderen helpen elkaar, ook al gaat het soms letterlijk met handen en voeten. Hun ouders vinden het meestal een stuk moeilijker om de weg in Nederland en op school te vinden; ook in het dorp zijn ze een aparte groep.

PROBLEEM

In de dagelijkse praktijk krijgen de leraren te maken met verschillende 'problemen'. Anderstalige leerlingen worden niet afgemeld bij ziekte, briefjes komen niet retour, er is geen surprise met gedicht gemaakt voor het Sinterklaasfeest... Vaak komen de kinderen zelfstandig naar school, waardoor het lastig is om ouders even aan te spreken. Het voeren van een oudergesprek is moeilijk: het komt regelmatig voor dat de leerling zelf moet vertalen wat de leraar over zijn schoolprestaties zegt. Praktische zaken regelen deze leerlingen zelf. Ze proberen hun ouders zo goed mogelijk uit te leggen wat er moet gebeuren, maar vaak begrijpen ze zelf niet eens precies wat de bedoeling is. Tijdens een interview, afgenomen tijdens de innovatiesafari, was de volgende uitspraak dan ook tekenend: 'Pap, zet hier maar gewoon een handtekening, want meester moet dat briefje morgen echt terug hebben. Ik weet ook niet meer waar het precies voor is.' De leerlingen dragen een grote verantwoordelijkheid. Ze fungeren als tolk en doen hun best om hun ouders uit te leggen wat

er op een briefje staat. Situaties die bij Nederlandstalige kinderen minder snel zullen voorkomen: daar verloopt de communicatie doorgaans een stuk vanzelfsprekender.

OPLOSSING

In de ideale situatie komen ouders van anderstalige nieuwkomers net zo makkelijk de school binnen als Nederlandse ouders. Het zou toch geweldig zijn als een anderstalige ouder de Ouderraad (OR) komt versterken? Dat leerlingen zich niet druk hoeven maken over dat lastige formulier dat juf ingevuld retour wil hebben? Dat we 'samen' komen op school, niet meer wij en zij? Hoe kunnen we daarvoor zorgen? Het organiseren van een inloopochtend, dat wij tijdens de innovatiesafari hebben gedaan, is een goede start. De school zet de deuren letterlijk open. De ouders van de leerlingen, alle leerlingen, kunnen een kijkje nemen in de klas. Kinderen kunnen iets laten zien waar ze trots op zijn, een mooie tekening of die bladzijde die zo netjes geschreven is. De leraar geeft een rekenles, zodat ouders een beeld krijgen hoe een schooldag verloopt. Leuk voor ouders en kinderen! Aansluitend is er koffie. Ouders kunnen informeel met elkaar praten. Daarna wat formeler, er is ruimte om het reilen en zeilen op school te bespreken. Zo kan de intern begeleider bijvoorbeeld uitleg geven over toetsen en het rapport, of over de vieringen op school. Misschien zijn er wel verenigingen die iets over het sportaanbod kunnen vertellen. Het is belangrijk om aan te sluiten bij wat er leeft: bij de school, bij de kinderen én bij

de ouders. Voor de inloopochtend wordt een uitnodiging meegegeven in het Nederlands en in het Engels. Een tip die ook voor andere correspondentie handig is. En dan is er nog de Google translate app. Onmisbaar voor de leraar! Als het echt niet lukt om ouders iets duidelijk te maken, biedt deze app uitkomst.

Een andere eenvoudige oplossing is het werken met een 'ouderambassadeur'. Dit is een Nederlandstalige ouder die anderstaligen helpt bij praktische schoolzaken, zodat niet steeds de leraar contact op hoeft te nemen. Laag-drempeliger voor de ouders, fijn voor de leraar, maar ook voor de leerlingen. Zij hebben een minder zware last op hun schouders en kunnen gewoon kind zijn.

Onze ogen zijn geopend door de innovatiesafari. Wij hebben ons verdiept in het vraagstuk en realiseren ons hoe lastig voor anderstalige ouders de dagelijkse gang van zaken en de communicatie binnen de school zijn. Wij denken dat dit besef moet groeien in de scholen. Hoe mooi zou het zijn als een school alle verschillende culturen kan binnenhalen en het onderwijs voor alle kinderen kan versterken?

Sonja Stuber en Marleen de Lange volgen de master Leren en Innoveren op KPZ.